

سنجش مؤلفه‌های اثرگذار بر حس امنیت و حضور زنان در فضاهای شهری (مطالعه

موردی: پارک شهر گرگان)

مصطفی آریان‌کیا

دانش آموخته مقطع کارشناس ارشد جغرافیا و برنامه‌ریزی شهری دانشگاه گلستان، گرگان

MostafaAriankia@gmail.com

پذیرش: ۱۳۹۷/۵/۳

دریافت: ۱۳۹۷/۲/۱۲

چکیده

تحولات دهه‌های اخیر سبب شده است تا امکانات جدید شهرهای امروز مانند گذشته قادر به تأمین آرامش و امنیت شهروندان نباشد. این مسأله ناپهنجاری اجتماعی و در کنار آن بروز رفتارهای جرم خیز در نظام سکونت شهری جهان شده است از سویی وجود امنیت در فضاهای عمومی به خصوص احساس امنیت در زنان می‌تواند در ارتقای الگوی فعالیت‌های اجتماعی مؤثر باشد و مشارکتی بهتر را در صحنه‌ی اجتماعی به وجود آورد. پژوهش حاضر با هدف بررسی مؤلفه‌های اثرگذار بر ایجاد حس امنیت زنان در هنگام حضور در پارک شهر گرگان می‌پردازد. روش پژوهش توصیفی-تحلیلی می‌باشد. جهت جمع‌آوری اطلاعات مورد نیاز، تعداد ۳۸۲ پرسشنامه در میان بانوان استفاده کننده از پارک توزیع شده است. پایایی پرسشنامه‌ها از طریق آزمون آلفای کرونباخ مقدار ۰/۸۱ بدست آمده است. جهت تجزیه و تحلیل داده‌ها از نرم‌افزار Excel، Spss و آزمون‌های آماری ضریب همبستگی پیرسون و آزمون آنالیز واریانس یک طرفه استفاده شده است. نتایج حاصل از آزمون پیرسون نشان می‌دهد که بین شاخص‌های محیطی پارک‌ها با مقدار آزمون ۰.۲۷۵ و سطح معناداری ۰.۰۰۳ و شاخص وضعیت مبلمان شهری در پارک‌ها با مقدار آزمون ۰.۴۹۳ و سطح معناداری ۰.۰۰۰ رابطه معنادار و مثبتی وجود دارد. نتایج آزمون رگرسیون نیز نشان می‌دهد که متغیر وضعیت روشنایی در شب، متغیر تردد در شب، متغیر وضعیت پیاده‌روها و معابر، متغیر بافت کالبدی محیط پارک و متغیر دسترسی بر حضور زنان در پارک تأثیرگذار می‌باشند و رابطه اثرگذاری شاخص‌های کالبدی پارک‌ها بر ایجاد احساس امنیت زنان تأیید می‌شود.

واژگان کلیدی: امنیت، فضاهای شهری، پارک‌های شهری، امنیت زنان، گرگان.

بیان مسأله

امروزه با رشد روزافزون شهرنشینی، مشکلات شهری بیش از هر زمان دیگری دامن‌گیر شهرهای کشور گردیده است (صادقی و همکاران، ۱۳۹۳: ۳). از سویی، عوامل گوناگون محیطی، سبب بروز انواع بزهکاری‌ها، بی‌قانونی‌ها و ناامنی در شهر شده‌اند (شعبان‌جولا و عزیزی، ۱۳۹۳: ۲۹۱). در حالی که فضای شهری بستر زندگی و فعالیت شهروندان است و با توجه به ویژگی‌های افراد و گروه‌های سنی، اجتماعی و جنسی، باید بتواند محیط امن، سالم و پایدار و جذابی فراهم کند و به شیوه مناسبی به نیازهای مختلف تمام گروه‌های اجتماعی پاسخ دهد (کیقبادی، ۱۳۹۳: ۱). به طور کلی فضاهای شهری بیشترین ارتباط را با مردم و محیط زندگی برقرار می‌کند و در نتیجه نقش بسزایی در هویت بخشی و احساس آرامش به شهروندان دارد (حسینی‌امینی و همکاران، ۱۳۹۰: ۳۳).

تحولات دهه‌های اخیر سبب شده است تا امکانات جدید شهرهای امروز مانند گذشته قادر به تأمین آرامش و امنیت شهروندان نباشد. شهرها به دلیل تمرکز بالای جمعیت و فعالیت‌های خارج از مقیاس انسانی و فراوانی ماشین، از شاخص‌های آرامش و امنیت فضای شهری کم کم فاصله گرفته‌اند (گلی، ۱۳۹۰: ۱۴۴). فضای شهری مناسب تا حد زیادی تأمین‌کننده امنیت و فضاهای شهری نامناسب از بین برنده آن و زمینه‌ساز انواع آسیب‌ها و معضلات است (سواری و همکاران، ۱۳۹۴: ۱). این مسأله نابهنجاری اجتماعی و در کنار آن بروز رفتارهای جرم خیز در نظام سکونت شهری جهان شده است. به همین منظور ایجاد محیط‌های امن به اشکال مختلف به عنوان یک اولویت اساسی در دستور کار برنامه‌ریزان شهری قرار گرفته است. این در حالی است که با افزایش آمار بزهکاری و کاهش احساس امنیت، نگرانی‌های عمیقی در حوزه مدیریت شهری پدید آمده و به همین خاطر ملاحظات امنیتی و ایجاد برنامه‌های مختلف کنترلی در الگوهای برنامه‌ریزی شهری افزایش یافته است (گوهری، ۱۳۸۸: ۳).

احساس امنیت، یکی از نیازهای روحی انسان و از مهم‌ترین ویژگی‌های کیفیت فضا است (شعبان‌جولا و عزیزی، ۱۳۹۳: ۷۹۱). مبحث امنیت از نظر روان‌شناسی بخصوص در بهداشت روانی و در آسیب‌شناسی روانی اهمیت بسیار دارد. آرامش، رشد، شکوفایی انسان، بروز همه‌ی استعدادها و خلاقیت‌ها و رسیدن به همه‌ی کمالات انسانی در سایه‌ی امنیت به دست می‌آید (قرایی و همکاران، ۱۳۸۹: ۱۸). در زمینه امنیت و

ضرورت آن برای زندگی، همین بس که دانشمندان آن را به مثابه یکی از نیازهای اساسی انسان در نظر می‌گیرند (نبوی و همکاران، ۱۳۸۸: ۱۰).

وجود امنیت در فضاهای عمومی از شاخصه‌های کیفی زندگی شهری است. زنان به دلیل ویژگی‌های جسمی و روحی خاص خود نسبت به مردان احساس امنیت کمتری دارند. حس امنیت زنان تنها یک مقوله‌ی مربوط به زنان نیست. احساس امنیت در زنان می‌تواند در ارتقای الگوی فعالیت‌های اجتماعی مؤثر باشد و مشارکتی بهتر را در صحنه‌ی اجتماعی به وجود آورد (رضایی، ۱۳۹۱: ۷۰-۶۹). زنان نیمی از جمعیت جامعه را تشکیل می‌دهند و در سالهای اخیر و مخصوصاً در کلانشهرها، حضور اجتماعی آن‌ها، به صورت دنبال کردن تحصیلات عالی، اشتغال، مشارکت سیاسی، و ... افزایش یافته است. از طرف دیگر، نتایج برخی از تحقیقات نشان دهنده‌ی این مسأله است که زنان از امنیت و یا احساس امنیت زیادی برخوردار نیستند (عریضی و همکاران، ۱۳۹۱: ۹۳). بررسی شرایط امنیت زنان و دختران در فضاهای شهری بخصوص در هنگام شب دارای اهمیت است. زندگی زنان در شهرها همواره تحت تأثیر نبود امنیت شهری واقعی یا بالقوه می‌باشد. با پایین بودن امنیت زنان علاوه بر ایجاد عوارض جسمی و روحی و هزینه‌های درمانی و اجتماعی، پیامدهای جبران ناپذیری همچون بالا رفتن تنش و همچنین استرس و اضطراب و بیماری‌های روحی و روانی چون افسردگی را نیز برای زنان به دنبال دارد (صادقی فسایی و میرحسینی، ۱۳۸۸: ۱۲۵-۱۵۲).

پارک‌ها به عنوان یکی از اجزای بسیار مهم بدنه شهری، انسانی و طبیعی، بنابر ویژگی‌های سیستمی و نظام‌مند مکانیابی، نوع طراحی، دسترسی، روشنایی، ساخت جمعیتی و غیره می‌تواند در القای حس امنیت بسیار مؤثر واقع شود. پارک‌ها در ساعاتی از شب و روز به طور محسوس خلوت می‌شوند. در کنار خلوتی فضای پارک‌ها که زمینه‌ساز بروز ناامنی است، موضوع روشنایی پارک‌ها بویژه در شب هنگام بسیار مهم است (مهدی و همکاران، ۱۳۹۲: ۲). بنابراین با توجه به اهمیت امنیت در بخش‌های مختلف زندگی اجتماعی، پژوهش حاضر به بررسی سطح امنیت حضور زنان در فضای عمومی؛ پارک‌ها و فضای سبز شهری می‌پردازد. در این ارتباط با توجه به نقش و جایگاه زنان در جامعه شهری و تأثیر امنیت شهری بر حضور در فضاهای عمومی شهر سؤالات مختلفی مطرح می‌شود که در این میان می‌توان

به این سوال به عنوان نمونه و سوال اصلی پژوهش اشاره کرد که: چه عواملی در ایجاد حس امنیت و حضور زنان در فضاهای شهری به خصوص پارک‌ها اثرگذار می‌باشد؟ در این ارتباط با توجه به سوال مطرح شده و به منظور ارزیابی و بررسی دقیق‌تر موضوع پژوهش، فرضیات زیر مطرح می‌گردد.

۱- به نظر می‌رسد بین شاخص‌های محیطی پارک‌ها و احساس امنیت زنان رابطه معناداری وجود دارد
۲- به نظر می‌رسد بین رعایت استانداردهای مبلمان شهری در پارک‌ها و ایجاد حس امنیت در زنان رابطه معناداری وجود دارد.

۳- به نظر می‌رسد بین شاخص‌های کالبدی پارک‌ها و احساس امنیت زنان رابطه معناداری وجود دارد.

پیشینه پژوهش

فلاحتی (۱۳۹۴) در پژوهشی با عنوان «ساختار فضایی شهر و احساس امنیت در بین زنان؛ مطالعه موردی: ورودی مترو تجریش و پایانه جنوب تهران» به بررسی میزان احساس امنیت زنان از تردد در فضای خارجی و داخلی ایستگاه‌های مترو تجریش و پایانه جنوب می‌پردازد. نتایج حاصل از پژوهش نشان می‌دهد که مشکلات کالبدی و وجود آسیب‌های اجتماعی در محدوده خارج از ایستگاه بر میزان احساس امنیت اثر کاهنده داشته و امکانات امنیتی داخل ایستگاه موجب تقویت احساس امنیت می‌شود. ولی خدمات ایستگاه تأثیر معناداری بر احساس امنیت مسافران ندارد.

افشانی و ذاکری هامانه (۱۳۹۱) در پژوهش خود به این نتیجه رسیدند که احساس امنیت جانی در زنان یزدی کمتر از مردان بوده است در حالی که احساس امنیت اقتصادی در مردان پایین‌تر از زنان است. در دیگر ابعاد احساس امنیت اجتماعی متفاوت معناداری بین زنان و مردان وجود ندارد. اکبری و پاک بنیان (۱۳۹۱) در مطالعه‌ای تحت عنوان «تأثیر کالبد فضاهای عمومی بر احساس امنیت اجتماعی زنان» به سنجش احساس امنیت زنان در دو نمونه موردی، فضاهایی که زنان ساکن در محله نارمک و شهرک اکباتان به ترتیب بیشترین و کمترین احساس امنیت را از حضور در آن‌ها داشتند، پرداخته و بر اساس معیارهای کالبدی منتخب از بررسی‌های نظری شامل اندازه فضا، فرم فضا، آسایش بصری و آسایش

محیطی مورد تحلیل قرار داده‌اند. یافته‌های پژوهش نشان داد که ویژگی های کالبدی در قالب این معیارها؛ در محله نارمک از عوامل بسیار موثر در بالا بودن احساس امنیت در فضاهای این محله است و در مقابل این ویژگی‌ها در شهرک اکباتان زمینه احساس ناامنی در فضاهای جمعی را مهیا نموده است. گلی (۱۳۹۰) در مقاله‌ای با عنوان «زنان و امنیت در فضاهای عمومی شهری» به سنجش میزان احساس امنیت زنان در پارک آزادی کلان‌شهر شیراز، به عنوان فضایی عمومی، پرداخته است. نتایج تحقیق نشان می‌دهد عوامل محیطی مانند کاربری اراضی، تنوع کاربری‌های پیرامون و ساعت‌های فعالیت آن‌ها و نیز مجاورت‌های مکانی کاربری‌ها، با افزایش حس امنیت زنان پاسخگو رابطه معناداری دارد. عوامل شخصی مانند سن، تحصیلات، اشتغال و مهاجرت تأثیرات معناداری بر میزان احساس امنیت زنان نداشته است.

مفاهیم، دیدگاه‌ها و مبانی نظری

مفهوم امنیت

امنیت واژه‌ای پیچیده و به لحاظ کاربرد از گستردگی وسیعی برخوردار است. از درونی‌ترین افکار و احساسات بشری گرفته تا مهم‌ترین مسائل بین دولتها در بر گیرنده مفهوم امنیت است (حسنوند و میرزایی، ۱۳۹۱: ۱۳۴). ریشه امنیت از زبان عربی گرفته شده و تقریباً با مفهومی یکسان در زبان فارسی مورد استفاده قرار می‌گیرد. امنیت از کلمه «امن» به معنی آرامش یافتن، بیمناک نبودن و نرسیدن است و در فرهنگ معین به معنی ایمن شدن و در امان بودن تعریف شده است (دربان آستانه، ۱۳۹۳: ۱۳۱). امنیت به مفهوم رهایی از ترس و خطر و احساس دوری از هر گونه تعهد (رمضان‌زاده لسبویی و همکاران، ۱۳۹۴: ۳۱۱)، به عنوان یکی از نیازهای اساسی شهروندان در ساختار شهری به شمار رفته و از اهمیت ویژه‌ای به واسطه در برگیری احساس آرامش و آسایش محیطی برای شهروندان برخوردار است (مؤیدی و همکاران، ۱۳۹۲: ۱۵۹). پژوهشگران در چارچوب واقع بینانه‌ای امنیت را در واژه‌های سیاسی و انتظامی تعریف کرده‌اند و بطور کلی بیشتر آن را به معنی حمایت از ارزش‌ها و مقابله با خطرها و دشمن می‌دانند. بر اساس تئوری نیازها در هرم مازلو در ۱۹۶۸ امنیت یکی از نیازهای ضروری و پایه‌ای برای تعالی انسان تلقی می‌شود، درست شبیه نیازهای فیزیولوژیک انسان که برای تداوم حیات ضرورت

دارد و در مجموع ارتقای این مؤلفه بر سلامت و سعادت انسان‌ها و در نتیجه جامعه تأثیر مستقیمی می‌گذارد (ضابطیان و الیاس زاده مقدم، ۱۳۸۹: ۴۵).

امنیت شهری

از پیامدهای ناگوار رشد بی‌رویه‌ی شهرها، افزایش جرایم شهری است. با وجود تأثیر عوامل مختلف در زندگی شهری، امنیت مهم‌ترین عامل برای اسکان شهروندان در یک محیط و محله‌ی شهری است (افضلی و همکاران، ۱۳۹۲: ۳۹). امنیت محیط زندگی، یکی از مهم‌ترین عوامل سازنده کیفیت مطلوب در زندگی انسان به شمار می‌رود. امنیت همواره بنیادی‌ترین نیازهای بشر می‌باشد و تا این نیاز تأمین نگردد او نمی‌تواند از فضایی که در آن قرار گرفته، برداشتی مطلوب داشته باشد (منعم و ضرابیان، ۱۳۹۰: ۱). از این رو، یکی از مهم‌ترین مباحثی که طی سالهای گذشته به دلایل گوناگونی مدنظر برنامه‌ریزان و مدیران شهری قرار گرفته است، مقوله امنیت شهروندان است (لاریمیان و همکاران، ۱۳۹۲: ۱۲۰). امنیت شهری در معنای آرامش، آسایش و ایمنی در شهر است. همچنین امنیت در محیط‌های شهری نوعی احساس آرامش و آسایش درونی قلمداد می‌شود که از مؤلفه‌های کیفیت زندگی محسوب می‌گردد (درودی و قاسمی، ۱۳۹۳: ۱۵۳).

مؤلفه امنیت نیز اشاره به جرایم علیه اشخاص و اموال آن‌ها دارد که در صورت عدم تأمین شرایط پیش‌گیری‌کننده، اموال و جان حاضران، عابران و ناظران را به صورت بالقوه و بالفعل تهدید خواهد نمود. یک فضای شهری امن در معنای کامل آن شامل هر دو مؤلفه فوق‌الذکر می‌شود و شرایطی که از فصل مشترک این دو به وجود آید را می‌توانیم به عنوان فضای شهری امن توصیف کنیم (Rothrock, 2010).

(9)

امنیت زنان در فضای شهری

امنیت در فضاهای جغرافیایی محصول مجموع عوامل کالبدی و غیر کالبدی در کنار ویژگی‌های شخصی افراد است. در واقع احساس امنیت در هر فضا نتیجه برهم کنش مجموعه عوامل است و میزان عوامل

تأثیرگذار در شرایط گوناگون متفاوت است (زیویار پرده‌ای و همکاران، ۱۳۹۴: ۸۵). فضاهای شهری به عنوان محیطی که رفتارهای عمومی انسان‌ها در آن جریان دارد، همواره در تعامل دو طرفه با انسان است (بیرانوندزاده و همکاران، ۱۳۹۲: ۱۰۸). امنیت به عنوان محصولی اجتماعی در پیوندی تنگاتنگ با فضاهای شهری قرار دارد و متأثر از تغییرات آن است (علاءالدینی و فاتح، ۱۳۹۰: ۱۰۲). شکل نوع کاربری‌ها و رابطه بین توزیع آن‌ها در سطح شهر از جمله مواردی است که در رشد آسیب‌های اجتماعی مؤثر بوده است (کشتکار و همکاران، ۱۳۹۴: ۷۳). رشد سریع و ناگهانی شهرها، تفاوت‌های غیر منصفانه بین کشورها، سودجویی، بی‌عدالتی، مرگ آرامش و نشاط، مرگ هوای سالم و مرگ عرصه عمومی، عدم حس امنیت برای زنان را پدید آورده است. زندگی زنان در شهرها، همواره تحت تأثیر نبود امنیت شهری واقعی یا بالقوه است (بردی آنامرادنژاد و حسینی سیاه‌گلی، ۱۳۹۴: ۱۱۴). امنیت زنان در جامعه‌ی شهری منافع اجتماعی و اقتصادی زیادی را در پی خواهد داشت؛ احساس امنیت در زنان می‌تواند در ارتقای الگوی فعالیت‌های اجتماعی مؤثر باشد و مشارکتی بهتر را در صحنه‌ی اجتماع به وجود آورد (محمدی و مرادی پادوک، ۱۳۹۲: ۱۷۰).

تردد شهری و امنیت زنان

واژه تردد در این مطالعه، در مورد هرگونه عبور در قالب پیاده و سواره به کار برده شده است که در حالت سواره می‌تواند به دو صورت با خودروی شخصی و یا وسایل حمل و نقل عمومی، و در صورت پیاده بودن شامل عابران پیاده و دوچرخه سوارها می‌گردد. تجارب امنیت زنان (که به تردد آنان مربوط می‌شود) در محیط‌های شهری متفاوت از مردان است، زنان به طور ویژه یک نقشه ذهنی با جزئیات بیشتر از نواحی مختلف شهر را که در آن احساس امنیت می‌کنند و از قسمت‌هایی که باید از آن اجتناب بورزند، در ذهن می‌سازند. این چارچوب ذهنی ایجاد شده مبنای سنجش، قضاوت و طراحی الگوی حرکت زنان از محیط‌های عمومی شهری می‌شود (بمانیان و همکاران، ۱۳۸۷: ۴۱). در بسیاری از موارد نگرانی ذهنی از وقوع جرم بیشتر از اندازه واقعی جرم است (Bannister & Fyfe, 2001). این ترس از وقوع جرم در بین زنان شیوع بیشتری دارد و در صورت احساس عدم امنیت ترجیح می‌دهند کمتر در

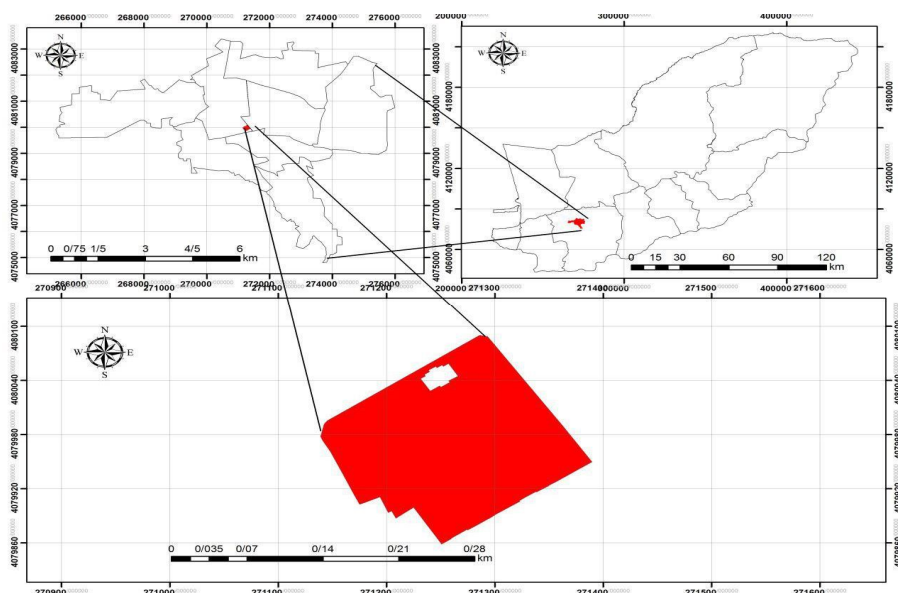
فضای عمومی حضور یابند. بنابراین، آزادی‌های آنان محدودتر می‌شود و استفاده و حضور آنان در فضاهای عمومی و حتی بهره‌برداری از امکانات شهری برای آنان کاهش می‌یابد (Day et al, 2003; Loukaiton, 2005).

روش پژوهش

روش پژوهش حاضر توصیفی-تحلیلی می‌باشد. اطلاعات مورد نیاز تحقیق از طریق اسناد و مقالات و از روش مطالعات کتابخانه‌ای و میدانی بدست آمده است. در شیوه میدانی ابزار پرسشنامه بکار گرفته شده است. در این راستا، با هدف بررسی و سنجش سطح امنیت حضور زنان در پارک‌های شهر اقدام به توزیع ۳۸۲ پرسشنامه بر اساس مدل کوکران به شیوه نمونه‌گیری تصادفی در میان بانوان حاضر در پارک‌ها در مدت سه ماه تابستان سال ۱۳۹۶ در میان بانوانی که از فضای پارک استفاده می‌کنند توزیع شده است. جهت ارزیابی روایی پرسشنامه‌های پژوهش از دیدگاه و نظرات خبرگان استفاده شده است. تا نسبت به نوع سؤالات مطرح شده و همچنین واضح بودن و مناسب بودن سؤالات پرسشنامه اظهار نظر کرده و پس از بررسی و اصلاح پرسشنامه در اختیار افراد قرار گرفته است. همچنین جهت سنجش پایایی پرسشنامه‌ها از آزمون آلفای کرونباخ استفاده شده که مقدار ۰/۸۱ بدست آمده است. که در سطح قابل قبولی می‌باشد. جهت ارزیابی مؤلفه‌های مؤثر در احساس امنیت حضور زنان در پارک‌ها از شاخص‌های از جمله: شاخص‌های محیطی، شاخص وضعیت مبلمان شهری در پارک‌ها، شاخص وضعیت روشنایی، شاخص وضعیت تردد در شب، وضعیت پیاده‌روها و معابر، وضعیت بافت کالبدی محیط و شاخص دسترسی استفاده شده است. جهت تجزیه و تحلیل داده‌های حاصل از پرسشنامه از نرم‌افزار Spss و Excel و جهت سنجش و آزمون فرضیات پژوهش از آزمون‌های ضریب همبستگی پیرسون و آزمون آماری آنالیز واریانس یک طرفه استفاده شده است.

محدوده و قلمرو پژوهش

مساحت شهر گرگان با احتساب حوزه نفوذ شهرستان، ۱۶۵۱/۸۱ کیلومتر مربع در شمال کشور ایران واقع در استان گلستان می‌باشد. ارتفاع متوسط آن از سطح دریا ۱۵۵ متر است. این شهر در ۵۴ درجه و ۲۴ دقیقه تا ۵۴ درجه و ۲۸ دقیقه طول شرقی و ۳۶ درجه و ۲۴ دقیقه تا ۳۶ درجه و ۴۹ دقیقه عرض شمالی در دامنه شمال رشته‌کوه‌های البرز گسترده شده است (سالنامه آماری استان گلستان، ۱۳۹۰). شهر گرگان به دلیل قرارگیری در بین دشت وسیع و حاصلخیزی و کوه‌های پوشیده از جنگل و فاصله‌ی نسبتاً کم آن تا دریای خزر، از موقعیت جغرافیایی و اقلیمی ممتازی برخوردار است. پارک شهر گرگان در مرکز این شهر در شمال غربی میدان ولیعصر فعلی یا میدان کاخ سابق قرار دارد. خیابان پاسداران در ضلع شرقی این پارک و خیابان ۵ آذر در ضلع جنوبی آن واقع است. تاریخ افتتاح پارک شهر به فروردین ماه سال ۱۳۴۳ خورشیدی باز میگردد. شهر گرگان در حال حاضر دارای یک پارک شهر و ۳۵ پارک محله‌ای و ناحیه‌ای می‌باشد. مساحت کل پارک‌های موجود در شهر گرگان ۲۴۶۵۹۰ متر مربع می‌باشد که در نواحی مختلف شهر پراکنده شده است.

شکل ۱: موقعیت جغرافیایی محدوده پارک شهر در منطقه دو شهر گرگان

نتایج پژوهش

الف- یافته‌های توصیفی:

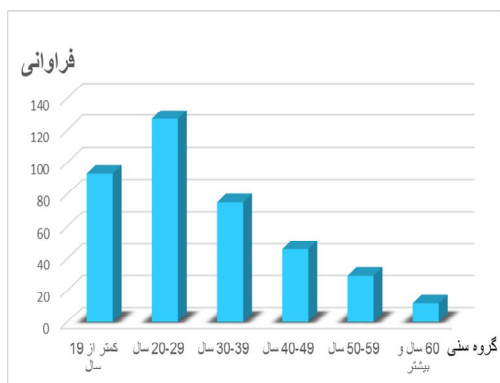
در راستای پاسخ به سؤالات، در این بخش از پژوهش اقدام به تجزیه و تحلیل داده‌های حاصل از پرسشنامه پژوهش حاضر با استفاده از آمار توصیفی و استنباطی پرداخته شده است. با توجه به اطلاعات بدست آمده از پرسشنامه، از مجموع زنان پاسخگو به سؤالات پرسشنامه معادل ۴۳/۸ درصد افراد متأهل و معادل ۵۶/۲ درصد از افراد مجرد می‌باشند. در جدول شماره (۱) مشخصات گروه سنی، وضعیت تحصیلات و وضعیت شغلی افراد نمونه جامعه آماری پژوهش را نشان می‌دهد.

جدول شماره ۱- مشخصات توصیفی وضعیت عمومی افراد نمونه جامعه آماری پژوهش

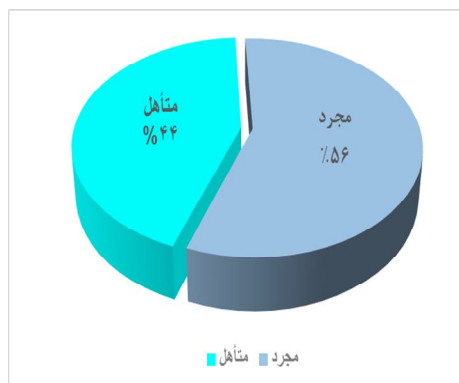
وضعیت شغلی پاسخگویان			وضعیت تحصیلات پاسخگویان			وضعیت سن پاسخگویان		
درصد	فراوانی	گروه شغلی	درصد	فراوانی	سطح تحصیلات	درصد	فراوانی	گروه سنی
۱۴/۱۳	۵۴	کارمند دولتی	۰	۰	بیسواد	۲۴/۳۵	۹۳	کمتر از ۱۹ سال
۹/۷۰	۳۷	خصوصی	۲۶/۷۰	۱۰۲	زیر دیپلم	۳۳/۲۵	۱۲۷	۲۰-۲۹ سال
۶۷	۲۵۶	محصل	۲۵/۳۹	۹۷	دیپلم	۱۹/۶۵	۷۵	۳۰-۳۹ سال
۳/۴۰	۱۳	خانه‌دار	۲۰/۴۱	۷۸	فوق دیپلم	۱۲	۴۶	۴۰-۴۹ سال
۵/۷۷	۲۲	آزاد	۲۴/۶۰	۹۴	لیسانس	۷/۵۹	۲۹	۵۰-۵۹ سال
۰	۰	بیکار	۳	۱۱	فوق لیسانس و بالاتر	۳/۱۶	۱۲	۶۰ سال و بیشتر

با توجه به جدول شماره (۱)، بیشترین فراوانی جامعه آماری پژوهش متعلق به افرادی با گروه رده سنی ۲۰-۲۹ سال با فراوانی ۱۲۷ معادل (۳۳/۲۵ درصد) و کمترین فراوانی با تعداد ۱۲ نفر معادل (۳/۱۶ درصد) متعلق به افرادی با گروه سنی ۶۰ سال و بیشتر می‌باشد. در ارتباط با سطح تحصیلات نیز بیشترین فراوانی متعلق به افرادی با سطح تحصیلات زیر دیپلم با فراوانی ۱۰۲ نفر معادل (۲۶/۷۰ درصد) و کمترین فراوانی با تعداد ۱۱ نفر معادل (۳ درصد) متعلق به افرادی با سطح تحصیلاتی معادل فوق لیسانس و بالاتر می‌باشد. نتایج حاصل از وضعیت شغلی افراد پاسخگو جامعه آماری پژوهش نیز نشان می‌دهد که بیشترین فراوانی با تعداد ۲۵۶ نفر معادل (۶۷ درصد) متعلق به افراد در حال تحصیل و

کمترین فراوانی با تعداد ۱۳ نفر معادل (۳/۴۰ درصد) مربوط به افرادی با شغل خانه‌داری می‌باشد. شکل شماره (۲) وضعیت فراوانی تأهل پاسخگویان و شکل شماره (۳) وضعیت فراوانی گروه سنی پاسخگویان جامعه آماری پژوهش را نشان می‌دهد.

شکل ۳: توزیع فراوانی وضعیت سنی پاسخگویان

شکل ۲: توزیع فراوانی وضعیت تأهل پاسخگویان

ب- یافته‌های استنباطی:

جهت تحلیل و بررسی متغیرهای فرضیه‌های تحقیق از آزمون آماری آنالیز واریانس یک طرفه و ضریب همبستگی پیرسون استفاده شده است. نتایج آزمون فرضیه‌ها به صورت جداگانه به شرح زیر می‌باشد. فرضیه اول: به نظر می‌رسد بین شاخص‌های محیطی پارک‌ها و احساس امنیت زنان رابطه وجود دارد.

جهت بررسی تعیین رابطه میان شاخص‌های محیطی پارک‌ها و احساس امنیت زنان از آزمون آماری ضریب همبستگی پیرسون استفاده شده است. نتایج حاصل از آزمون به شرح زیر می‌باشد.

جدول ۲- همبستگی میان شاخص‌های محیطی پارک‌ها و احساس امنیت زنان

متغیر مستقل	میزان ضریب	سطح معناداری	تعداد نمونه
شاخص‌های محیطی پارک‌ها	۰/۲۷۵	۰/۰۰۳*	۳۸۲

* معنی‌داری ۹۵٪

با توجه به نتایج بدست آمده از جدول ۲، میزان ضریب همبستگی بین شاخص‌های محیطی پارک‌ها و احساس امنیت زنان ۰.۲۷۵ است که با توجه به سطح معناداری ۰.۰۰۳ بیانگر رابطه معناداری در سطح ۹۵ درصد اطمینان همبستگی وجود دارد با توجه به مثبت بودن میزان ارزشی پیرسون همبستگی مستقیم و فزاینده است. بنابراین با توجه به نتایج آزمون ذکر شده می‌توان گفت که رابطه معنادار بین شاخص‌های محیطی پارک‌ها و احساس امنیت زنان تأیید می‌شود.

فرضیه دوم: به نظر می‌رسد بین رعایت استانداردهای مبلمان شهری در پارک‌ها و ایجاد حس امنیت در زنان رابطه معناداری وجود دارد.

جهت بررسی ارتباط متغیر مبلمان شهری در پارک‌ها بعنوان متغیر مستقل فرضیه دوم و احساس امنیت زنان بعنوان متغیر وابسته از آزمون آماری ضریب همبستگی پیرسون استفاده شده است. نتایج حاصل از آزمون به شرح زیر می‌باشد.

جدول ۳- همبستگی میان وضعیت مبلمان شهری در پارک‌ها و احساس امنیت زنان

متغیر مستقل	میزان ضریب	سطح معناداری	تعداد نمونه
وضعیت مبلمان شهری در پارک‌ها	۰/۴۹۳	۰/۰۰۰*	۳۸۲

* معنی داری ۰/۰۵

با توجه به نتایج بدست آمده از جدول (۳)، میزان ضریب همبستگی بین شاخص‌های وضعیت مبلمان شهری در پارک‌ها و احساس امنیت زنان ۰.۴۹۳ است که با توجه به سطح معناداری ۰.۰۰۰ بیانگر رابطه معناداری در سطح ۹۵ درصد اطمینان همبستگی وجود دارد با توجه به مثبت بودن میزان ارزشی پیرسون همبستگی مستقیم و فزاینده است. بنابراین با توجه به نتایج آزمون ذکر شده می‌توان گفت که رابطه معنادار بین شاخص‌های وضعیت مبلمان شهری در پارک‌ها و احساس امنیت زنان تأیید می‌شود.

فرضیه سوم: به نظر می‌رسد بین شاخص‌های کالبدی پارک‌ها و احساس امنیت زنان رابطه وجود دارد.

جهت بررسی ارتباط میان شاخص‌های کالبدی پارک‌ها و احساس امنیت زنان، از آزمون آماری رگرسیون خطی همزمان استفاده شده است. جدول (۴) خلاصه‌ای از مدل رگرسیونی را نشان می‌دهد، ضریب همبستگی چندگانه برابر با ۰.۵۷۱ است. این ضریب، رابطه میان شاخص‌های کالبدی پارک‌ها و تأثیر این مؤلفه‌ها رو بر احساس امنیت زنان در ارتباط با حضور در فضاهای عمومی از جمله پارک‌ها را تأیید می‌کند. به گونه‌ای که هرچه شاخص‌های کالبدی پارک‌ها از جمله وضعیت روشنایی، وضعیت مناسب پیاده‌روها و ایمنی مسیرهای پارک‌ها، وجود خدمات و امکانات مناسب رفاهی و ... از وضعیت بهتری برخوردار باشند، وقوع جرم کمتر اتفاق افتاده و از طرفی احساس امنیت و رضایت زنان از حضور در پارک‌ها را تقویت می‌کند. همچنین در جدول (۴) ضریب تعیین برابر با ۰.۱۷۴ می‌باشد که این مقدار نشان دهنده این امر است که ۱۷.۴ درصد از تغییرات حاصل از افزایش حضور زنان و تقویت احساس امنیت در میان آن‌ها در فضاهای عمومی و پارک‌ها ناشی از بهبود وضعیت شاخص‌های کالبدی پارک‌ها می‌باشد.

جدول ۴- خلاصه مدل رگرسیون خطی همزمان

ضریب همبستگی	ضریب تعیین	ضریب تعیین تعدیل شده
۰.۵۷۱	۰.۱۷۴	۴

جدول (۵) تحلیل واریانس رگرسیون خطی، به منظور بررسی قطعیت وجود رابطه خطی بین متغیرها است. با توجه مقدار به دست آمده سطح معنی‌داری که کوچکتر از ۰.۰۵ می‌باشد لذا وجود رابطه بین شاخص کالبدی پارک‌ها و احساس امنیت زنان تأیید می‌شود.

جدول ۵- تجزیه و تحلیل واریانس یک طرفه برای مقایسه

تغییرات	مجموع مربعات	درجه آزادی	میانگین مجزورات	F (میزان برازش مدل)	سطح معنی داری
رگرسیون	۱۰۴۷	۱۸	۱۵۳	۲	*.۰۰۰۰
اختلافات	۵۲۹۴	۵۶	۱۲۵	-	-
جمع	۶۳۴۱	۷۴	-	-	-

*معنی داری ۹۵٪

در جدول (۶)، به اطلاعات مرتبط به هر یک از متغیرهای وابسته می‌پردازیم. با توجه به نتایج به دست آمده، متغیر وضعیت روشنایی در شب با میزان بتای ۰.۶۲۳ و مقدار آماره آزمون ۹.۱۸ و سطح معناداری ۰/۰۰۱ در سطح ۹۵ درصد تأیید می‌شود و بر متغیر مستقل تأثیرگذار است. همچنین متغیر تردد در شب با میزان بتای ۰.۵۸۱ و آماره آزمون ۶.۴۷، متغیر وضعیت پیاده‌روها و معابر با میزان بتای ۰.۳۱۴ و آماره آزمون ۵.۳۱، بافت کالبدی محیط با میزان بتای ۰.۲۱۹ و آماره آزمون ۶.۰۷ و در آخر متغیر دسترسی با میزان بتای ۰.۱۲۱- و آماره آزمون ۰.۸۷۲- با معنی داری ۰.۰۰۳ در سطح خطای ۵ درصد معنی دار هستند.

جدول ۶- نتایج آزمون رگرسیون خطی چندگانه به روش همزمان

متغیر وابسته	ضرایب رگرسیون	انحراف استاندارد	ضریب بتای استاندارد شده	آماره آزمون	سطح معناداری	همبستگی		
						مرتبه صفر	تفکیکی	نیمه تفکیکی
مقدار ثابت	۴۲.۹۱	۵.۳۲	-	۷.۳۲	.۰۰۰۰	-	-	-
وضعیت روشنایی	۰.۳۵۱	۱.۸۳	۰.۶۲۳	۹.۱۸	.۰۰۰۱	۰.۷۶۳	۰.۴۹۲	۰.۴۷۱
تردد در شب	۰.۱۳۶	۲.۴۷	۰.۵۸۱	۶.۴۷	.۰۰۴۳	۰.۵۸۱	۰.۳۷۴	۰.۲۱۷
پیاده‌روها و معابر	۲.۳۴	۴.۵۱	۰.۳۱۴	۵.۳۱	.۰۰۰۰	۰.۲۷۸	۰.۲۲۱	۰.۱۴۳
بافت کالبدی محیط	۱.۶۷	۲.۴۶	۰.۲۱۹	۶.۰۷	.۰۰۰۰	۰.۳۹۴	۰.۳۵۶	۰.۱۶۷
دسترسی	-۰.۰۱۴	۱.۳۷	-۰.۱۲۱	-۰.۸۷۲	.۰۰۰۳	۰.۰۸۶	-۰.۰۷۵	-۰.۰۵۲

با توجه به نتایج حاصل از جدول (۶)، میزان همبستگی مرتبه صفر متغیر وضعیت روشنایی ۰.۷۶۳، همبستگی تفکیکی ۰.۴۹۲ و همبستگی نیمه تفکیکی این متغیر ۰.۴۷۱ می‌باشد و بیانگر این است که میزان همبستگی متغیر وضعیت روشنایی در شب با متغیر احساس امنیت زنان بیشتر از سایر متغیرهاست و پس از آن متغیرهای تردد در شب و بافت کالبدی محیط پارک‌ها و فضاهای عمومی شهر بیشترین تأثیر را در احساس امنیت زنان دارند. بنابراین با توجه به نتایج آزمون می‌توان گفت که وجود رابطه معنادار و اثرگذاری شاخص‌های کالبدی پارک‌ها بر ایجاد احساس امنیت زنان تأیید می‌شود.

نتیجه‌گیری

شهرها به دلیل تمرکز بالای جمعیت و فعالیت‌های خارج از مقیاس انسانی و فراوانی ماشین، از شاخص‌های آرامش و امنیت فضای شهری کم کم فاصله گرفته‌اند. این مسأله نابهنجاری اجتماعی و در کنار آن بروز رفتارهای جرم خیز در نظام سکونت شهری جهان شده است. به همین منظور ایجاد محیط‌های امن به اشکال مختلف به عنوان یک اولویت اساسی در دستور کار برنامه‌ریزان شهری قرار گرفته است. وجود امنیت در فضاهای عمومی از شاخصه‌های کیفی زندگی شهری است. از این رو، بررسی شرایط امنیت زنان و دختران در فضاهای شهری بخصوص در هنگام شب دارای اهمیت است. پارک‌ها به عنوان یکی از اجزای بسیار مهم بدنه شهری، انسانی و طبیعی، بنابر ویژگی‌های سیستمی و نظام‌مند مکانیابی، نوع طراحی، دسترسی، روشنایی، ساخت جمعیتی و غیره می‌تواند در القای حس امنیت بسیار مؤثر واقع شود. بر این اساس، با توجه به اهمیت امنیت در بخش‌های مختلف زندگی اجتماعی، پژوهش حاضر به بررسی سطح امنیت حضور زنان در فضای عمومی؛ پارک شهری گرگان می‌پردازد. نتایج حاصل از ضریب همبستگی پیرسون نشان می‌دهد که بین شاخص‌های محیطی پارک‌ها و احساس امنیت زنان و شاخص‌های وضعیت مبلمان شهری در پارک‌ها و احساس امنیت زنان در سطح ۹۵ درصد اطمینان همبستگی وجود دارد و اثرگذاری مؤلفه‌های محیطی و وضعیت مبلمان شهری در پارک‌ها بر ایجاد حس امنیت زنان و حضور آنان در فضاهای عمومی شهر و پارک‌ها تأیید گردید. نتایج حاصل از آزمون آماری

رگرسیون خطی همزمان نیز نشان می‌دهد که متغیر وضعیت روشنایی در شب با میزان بتای ۰.۶۲۳ و مقدار آماره آزمون ۹.۱۸ و سطح معناداری ۰/۰۰۱ در سطح ۹۵ درصد تأیید می‌شود و بر متغیر مستقل تأثیرگذار است. همچنین متغیر تردد در شب با میزان بتای ۰.۵۸۱ و آماره آزمون ۶.۴۷، متغیر وضعیت پیاده‌روها و معابر با میزان بتای ۰.۳۱۴ و آماره آزمون ۵.۳۱، بافت کالبدی محیط با میزان بتای ۰.۲۱۹ و آماره آزمون ۶.۰۷ و در آخر متغیر دسترسی با میزان بتای ۰.۱۲۱- و آماره آزمون ۰.۸۷۲- با معنی‌داری ۰.۰۰۳ در سطح خطای ۵ درصد معنی‌دار هستند. بنابراین با توجه به نتایج آزمون وجود رابطه معنادار و اثرگذاری شاخص‌های کالبدی پارک‌ها بر ایجاد احساس امنیت زنان تأیید می‌شود.

پیشنهادها

جهت دستیابی به اهداف پژوهش و بهبود وضعیت حاضر و همچنین جهت ارتقای حس امنیت و رضایتمندی زنان از حضور در فضاهای عمومی شهر بخصوص پارک‌ها پیشنهاداتی به شرح زیر ارائه می‌شود:

- افزایش ایمنی و امنیت در فضاهای عمومی شهری که به حضور بیشتر زنان در سطح فضای شهری کمک می‌کند.

- بهبود وضعیت روشنایی معابر و پارک‌ها در شب با هدف افزایش دید و ایجاد حس امنیت.

- ایجاد مبلمان استاندارد شهری در پارک‌ها که مانع دید افقی نشوند.

- ارتقا حضور زنان و ایجاد امنیت با فراهم آوردن تسهیلات و وسایل حمل و نقل عمومی دسترسی راحت به مناطق مورد نظر.

- بهبود و بازسازی بافت‌های فرسوده و آسیب دیده شهری جهت ایجاد و ارتقای امنیت در میان بافت کالبدی محلات و مناطق شهری.

- بهبود وضعیت پیاده‌روها و معابر و ایجاد موانع فیزیکی جهت عدم ورود موتورسیکلت سوارها به محوطه پیاده‌روها و ایجاد خطر و ناامنی برای شهروندان.

- مکانیابی بهینه و استقرار کاربری‌های سازگار، با رفع کاربرهای مزاحم و ناسازگار در کنار پارک‌ها و فضاهای عمومی شهر باعث افزایش حس امنیت در میان شهروندان بخصوص زنان می‌شود.
- نصب دوربین‌های مدار بسته و ایجاد گشت‌های سیار نیروی انتظامی در فضاهای عمومی و پارک‌ها در راستای ایجاد امنیت.

منابع

- افشانی، سیدعلیرضا و ذاکری همامانه، راضیه (۱۳۹۱)، مطالعه‌ی تطبیقی میزان احساس امنیت احساس اجتماعی زنان و مردان ساکنان شهر یزد، مجله زن در توسعه و سیاست، دوره‌ی ۱۰، شماره ۳.
- افضلی، رسول؛ ظهیری، ساناز؛ بذلی، سکینه و عیوضلو، داوود (۱۳۹۲)، بررسی ابعاد حقوقی قوانین امنیت شهری و عملکرد مسئولان در ساماندهی معضلات امنیتی شهروندان؛ مطالعه‌ی موردی: منطقه‌ی ۱۳ شهر تهران، پژوهش‌های جغرافیای انسانی، دوره‌ی ۴۵، شماره‌ی ۳، صص ۵۴-۳۹.
- اکبری، رضا و پاک‌بنیان، سمانه (۱۳۹۱)، تأثیر کالبد فضاهای عمومی بر احساس امنیت اجتماعی زنان نمونه موردی: محله نارمک و شهرک اکباتان شهر تهران، نشریه هنرهای زیبا- معماری و شهرسازی، دوره ۱۷، شماره ۲، صص ۶۴-۵۳.
- بردی آنامرادنژاد، رحیم و حسینی سیاه‌گلی، مهناز (۱۳۹۴)، ارزیابی رضایتمندی زنان از وضعیت امنیت در پارک‌های شهری؛ نمونه موردی: پارک دهکده طلایی آمل، فصل‌نامه جغرافیا و برنامه‌ریزی شهری چشم انداز زاگرس، دوره ۷، شماره ۲۶.
- بمانیان، محمدرضا؛ رفیعیان، مجتبی و ضابطیان، الهام (۱۳۸۷)، امنیت تردد زنان در فضاهای شهری و سنجش مشارکتی آن-ها در بخش مرکزی شهر تهران، مجله تحقیقات زنان، سال ۲، شماره ۴.
- بیرانوندزاده، مریم؛ کیانی، اکبر؛ سالاری سردری، فرضعلی و درویشی، هدایت‌اله (۱۳۹۲)، تحلیل و اولویت‌بندی راهبردهای امنیت محیطی فضاهای شهر زابل، مطالعات جغرافیایی مناطق خشک، سال ۴، شماره ۱۳، صص ۱۲۶-۱۰۷.
- حسنوند، اسماعیل و میرزایی، حسین (۱۳۹۱)، بررسی رابطه سرمایه اجتماعی و احساس امنیت اجتماعی؛ مطالعه تطبیقی دهستان مرکزی شهرستان سلسله و شهر الشتر، فصلنامه مطالعات امنیت اجتماعی، شماره ۳۲، صص ۱۵۵-۱۳۳.
- حسینی‌امینی، حسن؛ صحرائی، امیرحسین؛ پریزادی، طاهر و کامران، حسن (۱۳۹۰)، امنیت و ایمنی در فضاهای شهری با رویکرد پدافند غیرعامل نمونه موردی: منطقه ۵ کلانشهر تهران، فصلنامه مطالعات مدیریت شهری، سال ۳، شماره ۵.
- دربان آستانه، علیرضا (۱۳۹۳)، ارزیابی و تحلیل احساس امنیت روستاییان نواحی مرزی؛ مطالعه موردی: استان ایلام، فصلنامه برنامه‌ریزی فضایی (جغرافیا)، سال ۴، شماره ۴، صص ۱۵۶-۱۲۹.
- درودی، محمدرضا و قاسمی، الناز (۱۳۹۳)، اولویت‌بندی راهکارهای مؤثر در ارتقای امنیت شهری و تأثیر آن بر رضایتمندی مسکونی؛ نمونه مورد پژوهش: منطقه ۲۰ شهرداری تهران، پژوهشنامه جغرافیای انتظامی سال ۲، شماره ۶، صص ۱۷۸-۱۴۹.
- رضایی، مریم (۱۳۹۱)، مطالعه جامعه‌شناختی احساس امنیت زنان در فضاهای عمومی: مطالعه موردی خیابان پاسداران شهر سنج، اولین همایش ملی علمی و پژوهشی زنان و زندگی شهری.
- رمضان‌زاده لسبوئی، مهدی؛ اکبریان رونیزی، سعیدرضا؛ رضانی‌فر، حدیثه و حیدری، زهرا (۱۳۹۴)، توسعه گردشگری در شهرهای ساحلی و امنیت اجتماعی؛ مطالعه موردی: شهر تنکابن، پژوهش‌های جغرافیای برنامه‌ریزی شهری، دوره ۳، شماره ۳، صص ۳۰۹-۳۲۴.

- زیویار پرده‌ای، پروانه؛ رجبی، آزیتا و عظیمی، آزاده (۱۳۹۴)، احساس امنیت زنان در شهرهای توریستی با تأکید بر طراحی شهری، پژوهش‌نامه زنان، پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی، سال ۶، شماره ۳، صص ۱۰۲-۸۱.
- سواری، مسعود؛ دهداری، مصطفی، معماری، ابراهیم (۱۳۹۴)، تحلیل و بررسی امنیت پایدار در محلات شهر گرگان با استفاده از تکنیک تاپسیس، همایش ملی نگاهی نو به شهرسازی، امنیت و پیشگیری از وقوع جرم در فضاهای شهری، تبریز.
- شعبان‌جولا، الهه و عزیزی، محمدمهدی (۱۳۹۳)، ارزیابی کالبد محله‌های قدیمی شهری در پاسخ‌دهی به احساس امنیت؛ نمونه موردی: محله ملک‌آباد شهر قزوین، پژوهش‌های جغرافیای انسانی، دوره ۴۶، شماره ۴، صص ۸۰۸-۷۹۱.
- صادقی فسایی، سهیلا و میرحسینی، زهرا (۱۳۸۸)، تحلیل جامعه شناختی ترس از جرم در میان زنان شهر تهران، مجله‌ی نامه‌ی علوم اجتماعی، شماره ۱۷.
- صادقی، لقمان؛ زبیدی، رضا و مرادی، اکبر (۱۳۹۳)، تحلیل فضایی- زمانی الگوی جرم سرقت در بافت قدیم شهر سنندج، فصلنامه دانش انتظامی کردستان، سال ۵، شماره ۱۸.
- ضابطیان، الهام و الیاس‌زاده‌مقدم، سیدنصرالدین (۱۳۸۹)، بررسی شاخص‌های برنامه‌ریزی شهری مؤثر در ارتقای امنیت زنان در فضاهای عمومی با رویکرد مشارکتی، نشریه هنرهای زیبا- معماری و شهرسازی، شماره ۴۴، صص ۵۶-۴۳.
- عریضی، فروغ السادات، محمدی، اصغر و گل‌نسا، ساسان (۱۳۹۱)، رابطه‌ی ویژگی‌های اجتماعی و فردی زنان بر احساس امنیت آنان در اماکن عمومی شهر بندرعباس، فصلنامه‌ی مطالعات شهری، سال ۲، شماره ۴.
- علاءالدینی، پویا و توانگر، فاتح (۱۳۹۰)، ارتقای امنیت اجتماعی در سکونتگاه‌های غیررسمی از طریق بهسازی شهری و توانمندسازی تجربه محله دولت‌آباد کرمانشاه، نشریه شهرسازی و معماری هفت شهر، دوره ۳، شماره ۳۷-۳۸.
- فلاحتی، لیلا (۱۳۹۴)، ساختار فضایی شهر و احساس امنیت در بین زنان؛ مطالعه موردی: ورودی مترو تجریش و پایانه جنوب تهران، فصلنامه مطالعات شهر ایرانی اسلامی، شماره ۲۰، صص ۷۳-۶۱.
- قرایی، فریبا؛ رادجهانبانی، نفیسه و رشیدپور، نازیلا (۱۳۸۹)، بررسی و سنجش حس امنیت در مناطق مختلف شهری، مجله آرمان شهر، شماره ۴.
- کشتکار، لیلا؛ سجادیان، ناهید و شجاعیان، علی (۱۳۹۴)، بررسی تأثیر نوع و میزان کاربری اراضی شهری در شکل‌گیری الگوهای فضایی بزهکاری، مطالعه موردی: محله کمپلو در شهر اهواز، دوفصلنامه پژوهش‌های بوم‌شناسی شهری، سال ۶، شماره ۱، صص ۹۲-۷۳.
- کیقبادی، سارا (۱۳۹۳)، ارتقاء حضور پذیری زنان در فضای شهری با رویکرد توسعه امنیت اجتماعی؛ نمونه موردی: بلوار سجاد مشهد، کنفرانس مهندسی عمران، معماری و مدیریت پایدار شهری، گرگان، تیرماه.
- گلی، علی (۱۳۹۰)، زنان و امنیت در فضاهای عمومی شهری مطالعه موردی: پارک آزادی شیراز، مجله جامعه‌شناسی تاریخی، دوره ۳، شماره ۲.

لاریمیان، تایماز؛ ذبیحی، حسین و پورانی، حمیده (۱۳۹۲)، ارائه مدل تحلیلی برای ارتقاء امنیت شهری از طریق رویکرد امنیت طراحی (SBD)؛ مطالعه موردی: منطقه ۱۷ شهرداری تهران، فصلنامه مطالعات و پژوهش‌های شهری و منطقه‌ای، سال ۵، شماره ۱۷.

محمدی، جمال و مرادی‌پادوک، مریم (بررسی احساس امنیت زنان در مناطق مختلف شهری؛ نمونه موردی مناطق ۵ و ۱۳ اصفهان، مطالعات جامعه‌شناختی شهری، سال ۳، شماره ۹، صص ۱۷۲-۱۵۵).

منعم، محمدرضا و ضرابیان، فرناز (۱۳۹۰)، تأثیر طراحی فضاهای سبز حاشیه بزرگراه‌های درون شهری در ایجاد احساس امنیت؛ نمونه موردی: بزرگراه شهید همت، تهران، فصلنامه آمایش محیط، شماره ۱۶، صص ۱-۱۶.

مهدی، علی؛ پوراحمد، احمد و مهدیان بهنمیری، معصومه (۱۳۹۲)، امنیت شهری؛ فضاهای عمومی بررسی و سنجش سطح امنیت پارک‌های شهری در منطقه ۲ شهر قم، پژوهش‌های راهبردی امنیت و نظم اجتماعی، سال ۲، شماره ۱، صص ۱-۲۴.

مؤیدی، محمد؛ علی‌نژاد، منوچهر و نوایی، حسین (۱۳۹۲)، بررسی نقش مؤلفه‌های منظر شهری در ارتقای سطح احساس امنیت در فضاهای عمومی شهری؛ نمونه مورد مطالعه، محله اوین تهران، فصلنامه مطالعات امنیت اجتماعی، شماره ۳۵، صص ۱۹۱-۱۵۹.

نبوی، سید عبدالحسین؛ حسین زاده، علی حسین؛ حسینی، هاجر (۱۳۸۸)، بررسی تأثیر پایگاه اجتماعی - اقتصادی و هویت قومی بر احساس امنیت اجتماعی، فصلنامه دانش انتظامی سال ۱۰، شماره ۲.

Bannister, J., & Fyfe, N (2001), Introduction: Fear and the city. *Urban studies*, 38 (5-6), 807-813.
Day, K., Stump, C., & Carreon, D (2003), Confrontation and loss of control: Masculinity and men's fear in public space. *Journal of Environmental Psychology*, 23(3), 311-322.
Rothrock, Sara E, (2010), Antiterrorism design and public safety: reconciling CPTED with the post, Massachusetts Institute of Technology. Dept. of Urban Studies and Planning.